

USNESENÍ - CODEXIS

Nejvyššího soudu

ze dne 27. 2. 2007

Souhlas valné hromady k převodu obchodního podílu

sp. zn./č. j.:

29 Odo 1278/2005

Související legislativa ČR:

§ 37 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb.

§ 115 odst. 1, 3, § 409, § 448 zákona č. 513/1991 Sb.

Související judikatura ČR:

29 Odo 414/2003 - Rozhodování o odměňování členů představenstva společnosti

Právní věta:

Jestliže zákon vyžaduje k účinnosti právního úkonu souhlas valné hromady, může být tento souhlas dán před i po uzavření smlouvy, pokud zákon výslovně nevyžaduje souhlas předchozí.

JUDr. Petra Polišenská

Vyžaduje-li zákon k účinnosti právního úkonu souhlasu valné hromady, může být souhlas dán (nevyžaduje-li zákon předchozí souhlas), před i po uzavření smlouvy.

Mgr. Aleš Pavel

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ivany Štenglové a soudců JUDr. Hany Gajdziokové a JUDr. Petra Gemmela v právní věci žalobce Ing. R. L., zastoupeného advokátem, proti žalovanému Ing. P. B., zastoupenému advokátem, o zaplacení částky 720 000 Kč s příslušenstvím, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 1 Cm 110/97, o dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 15. února 2005, č. j. 8 Cmo 272/2003-165, takto:

I. Dovolání se odmítá.

II. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradu nákladů dovolacího řízení částku 7 575 Kč, do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí, k rukám jeho právního zástupce.

Odůvodnění:

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 17. dubna 2003, č. j. 1 Cm 110/97-142, zamítl žalobu o zaplacení částky 720 000 Kč s 18% úrokem z prodlení od 1. ledna 1996 do zaplacení a žalobce zavázal k náhradě nákladů řízení ve výši 67 725 Kč.

V odůvodnění rozsudku, odkazuje na výsledky provedeného dokazování, soud prvního stupně uvedl, že mezi žalobcem jako převodcem a žalovaným jako nabyvatelem byly uzavřeny dvě smlouvy o převodu obchodního podílu ve společnosti S., spol. s r. o. (po změně obchodní firmy R. B., spol. s r. o., v likvidaci), (dále jen "společnost"), první dne 19. prosince 1994 (dále jen "první smlouva") a druhá dne 7. března 1995 (dále jen "druhá smlouva"). V první smlouvě bylo ujednáno, že nabyvatel zaplatí převodci za převod obchodního podílu částku 30 000 Kč. Ve druhé smlouvě se nabyvatel zavázal za převedený obchodní podíl zaplatit "dohodnutou cenu", přičemž "převod byl schválen usnesením valné hromady společnosti dne 23. února 1995". Důvodem uzavření druhé smlouvy byla skutečnost, že další ze společníků "zablokoval zápis změn do obchodního rejstříku podle první smlouvy". První smlouva tak byla nahrazena druhou smlouvou, týkající se téže věci a tudíž dnem 7. března 1995 pozbyla platnosti. Tvrdil-li žalobce - pokračoval soud prvního stupně - že se dohodl se žalovaným na ceně převáděného obchodního podílu ve výši 750 000 Kč, z níž žalovaný zaplatil v souladu s první smlouvou 30 000 Kč, pak neunesl důkazní břemeno. Uzavřel, že nebylo prokázáno, na jaké ceně za převod obchodního podílu se účastníci dohodli. Nebyla-li cena ve smlouvě stanovena a nebyl-li dohodnut ani způsob jejího určení, má žalobce podle ustanovení § 409 a § 448 obchodního zákoníku (dále jen "obch. zák.") nárok na zaplacení ceny obvyklé. Tohoto plnění se však musí domáhat v jiném řízení.

Vrchní soud v Olomouci k odvolání žalobce rozsudkem ze dne 15. února 2005, č. j. 8 Cmo 272/2003-165, rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé potvrdil ve správném znění (první výrok), změnil jej ve výroku o náhradě nákladů řízení tak, že žalobce zavázal zaplatit žalovanému částku 53 325 Kč (druhý výrok) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (třetí výrok).

Odvolací soud zdůraznil, že jde o řízení podle ustanovení § 200e odst. 1 a § 9 odst. 3 písm. g) občanského soudního řádu (dále též jen "o. s. ř."), v němž platí vyšetřovací zásada podle § 120 odst. 2 o. s. ř., proto zopakoval a doplnil dokazování oběma smlouvami o převodu obchodního podílu, zápisem o usnesení valné hromady konané dne 7. března 1995 a společenskou smlouvou společnosti ve znění přijatém valnou hromadou dne 20. prosince 1993. Dospěl k závěru, že v první smlouvě byla dohodnuta cena za převod obchodního podílu 30 000 Kč, tato částka byla žalobci uhrazena. Ve druhé smlouvě se nabyvatel zavázal zaplatit dohodnutou cenu. Valná hromada společnosti konaná dne 7. března 1995 dala souhlas k převodu obchodního podílu žalobce na žalovaného. Společenská smlouva umožňovala převod "vkladu" společníka na jiného společníka s tím, že valná hromada rozhoduje o převodu obchodních podílů na třetí osoby, které nejsou společníky, většinou dvou třetin základního jmění společnosti.

S odkazem na ustanovení § 115 odst. 1 a 3 obch. zák. (ve znění účinném ke dni uzavření první smlouvy) odvolací soud uzavřel, že k platnému převodu obchodního podílu mezi žalobcem a žalovaným došlo již první smlouvou, mající obsahové a formální náležitosti tohoto smluvního typu, s níž valná hromada společnosti vyslovila souhlas 7. března 1995 (přičemž společenská smlouva převod mezi společníky nevyklučovala), za částku 30 000 Kč zaplacenou žalovaným žalobci. Ke dni uzavření druhé smlouvy již obchodní podíl ve společnosti v majetku žalobce nebyl, proto jím nemohl ani disponovat (§ 37 odst. 2 občanského zákoníku - dále jen "obč. zák."). Druhá smlouva je proto neplatná. Dalším důvodem neplatnosti je neurčitost ujednání o výši ceny za převod obchodního podílu (§ 37 odst. 1 obč. zák. ve spojení s § 115 odst. 3 obch. zák.). Závazek zaplatit částku 30 000 Kč za převod obchodního podílu byl splněn a požadavek žalobce na doplatek ceny ve výši 720 000 Kč je nedůvodný, protože takovýto závazek žalovanému z platné smlouvy nevznikl.

Proti rozsudku odvolacího soudu, a to proti všem jeho výrokům, podal žalobce dovolání, odkazuje co do jeho přípustnosti na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. a namítá existenci dovolacích důvodů podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř., jejichž prostřednictvím namítá, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci a že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Nesprávnost právního posouzení věci dovolatel spatřuje v závěru odvolacího soudu, podle něhož k převodu obchodního podílu došlo první smlouvou, a následně uzavřenou smlouvou již žalobce nemohl obchodní podíl převést, neboť jím nedisponoval. Odvolací soud se nevypořádal s námitkou, že společenská smlouva společnosti nestanoví, že k převodu obchodního podílu na společníka není nutný souhlas valné hromady. V tom spatřuje nepřezkoumatelnost rozsudku. Měl-li odvolací soud za to, že souhlas nebyl nutný, je jeho závěr nesprávný, rozporný s ustanovením § 115 odst. 1 obch. zák.

Druhá smlouva nahradila v souladu s vůlí účastníků první smlouvu a odvolací soud pochybil, pokud tuto druhou smlouvu neposuzoval podle ustanovení § 570 a násl. obč. zák. Odvolací soud, ač vázán vyšetřovací zásadou, neučinil žádná rozhodná zjištění v otázce časové posloupnosti jednání valné hromady a uzavření druhé smlouvy. Nesouhlasí ani se závěrem o neplatnosti ujednání o ceně za převod obchodního podílu v druhé smlouvě pro neurčitost, s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 1 Odon 110/97 a sp. zn. 32 Cdo 97/2000.

Vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, dovolatel spatřuje i v nepřezkoumatelnosti (případného) závěru o tom, že účastníci vyloučili možnost novace první smlouvy.

Proto dovolatel požaduje, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný považuje rozhodnutí odvolacího soudu za správné a dovolání za nepřipustné.

Nejvyšší soud pro úplnost uvádí, že v dané věci jde o řízení podřaditelné pod ustanovení § 200e o. s. ř. (avšak ve znění účinném od 1. ledna 2001), proto je třeba posuzovat přípustnost dovolání podle občanského soudního řádu účinného od 1. ledna 2001.

Dovolatel - jak je zřejmé z obsahu dovolání - výslovně napadá rozsudek odvolacího soudu i ve výrocích o nákladech řízení. V této části není dovolání přípustné, když z ustanovení § 237 až § 239 o. s. ř. jeho přípustnost dovodit nelze (k tomu srov. např. rozhodnutí uveřejněné pod číslem 4/2003 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek); Nejvyšší soud proto dovolání (ve shora uvedeném rozsahu) podle ustanovení § 243b odst. 5 věty první a § 218 písm. c) o. s. ř. bez dalšího odmítl.

Dovolání proti potvrzujícímu výroku rozsudku odvolacího soudu ve věci samé může být přípustné jen podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) a c) o. s. ř. O případ uvedený pod písmenem b) nejde a důvod založit přípustnost dovolání podle písmene c) Nejvyšší soud nemá.

Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., jehož se dovolatel výslovně dovolává, je přípustné dovolání proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle písmena b) a odvolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.] zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování odvolacího soudu nebyla dosud vyřešena, nebo která je odvolacími soudy a dovolacím soudem řešena rozdílně, nebo je řešena v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 o. s. ř.). Předpokladem přípustnosti dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. je, že řešená právní otázka měla pro rozhodnutí o věci určující význam, tedy, že nešlo jen o takovou otázku, na níž výrok odvolacího soudu nebyl z hlediska právního posouzení založen. Zásadní právní význam pak má rozhodnutí odvolacího soudu zejména tehdy, jestliže v něm řešená právní otázka má zásadní význam nejen pro rozhodnutí konkrétní věci (v jednotlivém případě), ale z hlediska rozhodovací činnosti soudů vůbec (pro jejich judikaturu). Jak Nejvyšší soud uvedl již v usnesení ze dne 29. června 2004, sp. zn. 21 Cdo 541/2004, uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 7, ročník 2004, pod číslem 132, na závěr, zda má napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé zásadní význam po právní stránce, lze usuzovat jen z okolností, uplatněných dovolacím důvodem podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. K okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) nebo ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř. nemůže být při posouzení, zda je dovolání přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., přihlédnuto (srov. k tomu shodně i usnesení Ústavního soudu ze dne 7.

března 2006, sp. zn. III. ÚS 10/06). Přitom při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř. ve věci samé po právní stránce zásadní význam, může soud posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

Protože od výše uvedeného závěru nemá Nejvyšší soud důvod odchýlit se ani v projednávané věci, jsou pro řešení otázky přípustnosti dovolání právně nevýznamné dovolací námítky týkající se vad řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci [§ 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř.], tj. výhrada nepřezkoumatelnosti rozsudku odvolacího soudu, pokud jde o závěr, zda podle společenské smlouvy byl nutný souhlas valné hromady k převodu obchodního podílu na jiného společníka a závěr, jak odvolací soud věc právně posoudil. Zásadní právní význam rozhodnutí odvolacího soudu nelze spatřovat ani v závěru o (ne)platnosti první a druhé smlouvy proto, že uvedený závěr postrádá potřebný judikatorní přesah, když je významný právě a jen pro projednávanou věc. Právní posouzení věci v tomto směru přitom Nejvyšší soud neshledává ani rozporným s hmotným právem. Druhá smlouva upravuje převod téhož obchodního podílu, který již byl převeden a nevyplývá z ní, že nahrazuje první smlouvu. Správný je i závěr o neplatnosti druhé smlouvy pro neurčitost ujednání o výši ceny za převedený obchodní podíl (k tomu srov. důvody rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 5. dubna 2006, sp. zn. 29 Odo 221/2005, uveřejněného v časopise Soudní judikatura číslo 9, ročník 2006, pod číslem 133). Dospěl-li odvolací soud k závěru, že valná hromada následně (dne 7. března 1995) vyslovila souhlas s převodem obchodního podílu na jiného společníka, pak posoudil podmínky převodu obchodního podílu v souladu s ustanovením § 115 odst. 1 obch. zák. (ve znění účinném do 31. prosince 2000) a dosavadní judikaturou. **Nejvyšší soud již v rozhodnutí ze dne 24. dubna 2004, sp. zn. 29 Odo 414/2003, uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 12, ročník 2005, pod číslem 191, formuloval a odůvodnil závěr (jenž se obdobně uplatní i v této věci), podle něhož vyžaduje-li zákon k účinnosti právního úkonu souhlasu valné hromady, může být souhlas dán (nevyžaduje-li zákon předchozí souhlas), před i po uzavření smlouvy.**

Jelikož dovolání žalobce není přípustné ani podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., Nejvyšší soud je podle ustanovení § 243b odst. 5 věty první a § 218 písm. c) o. s. ř. odmítl.

Výrok o náhradě nákladů dovolacího řízení se opírá o ustanovení § 243b odst. 5 věty první, § 224 odst. 1 a § 146 odst. 3 o. s. ř., když dovolání žalobce bylo odmítnuto a žalovanému vzniklo právo na náhradu účelně vynaložených nákladů dovolacího řízení, jež v dané věci sestávají z odměny za zastupování advokátem ve výši 7 500 Kč podle ustanovení § 3 odst. 1, § 14 odst. 1, § 15 a § 18 odst. 1 vyhlášky č. 484/2000 Sb., a z paušální náhrady 75 Kč za jeden úkon právní služby (vyjádření k dovolání) podle ustanovení § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., a celkem činí 7 575 Kč.

Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.

Nesplní-li povinný, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat výkonu rozhodnutí.